

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

**Збірник наукових праць
Рівненського державного гуманітарного університету**

Випуск 29

Рівне – 2017

УДК 94(477) + 94 (100)

А 43

ББК 63.3 (4Укр)

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного ун-ту. – Вип. 29. – Рівне : РДГУ, 2017. – 305 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Постоловський Руслан – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук (м.Рівне)

Заступник головного редактора:

Шелюк Людмила – кандидат історичних наук, професор (м.Рівне)

Відповідальний редактор:

Шеретюк Валерій – кандидат історичних наук, доцент (м.Рівне)

Редакційна рада:

Давидюк Руслана – доктор історичних наук, професор (м.Рівне)

Жарна Криштоф – доктор хабілітований в галузі історії, професор (м.Жешув, Республіка Польща)

Киридон Алла – доктор історичних наук, професор (м.Київ)

Троян Сергій – доктор історичних наук, професор (м.Київ)

Фісанов Володимир – доктор історичних наук, професор (м.Чернівці)

Шугаєва Людмила – доктор філософських наук, професор (м.Рівне)

Члени редколегії:

Галуха Любов – кандидат історичних наук, доцент (м.Рівне)

Жилюк Сергій – доктор історичних наук, професор (м.Остріг)

Майзнер Роберт – доктор хабілітований в галузі історії, професор (м.Ченстохова, Республіка Польща)

Соммер Ханна – доктор гуманітарних наук в галузі соціології, професор (м.Жешув, Республіка Польща)

Степанков Валерій – доктор історичних наук, професор (м.Кам'янець-Подільський)

Стоколос Надія – доктор історичних наук, професор (м.Рівне)

Чухліб Тарас – доктор історичних наук, провідний науковий співробітник (м.Київ)

Швецова-Водка Галина – доктор історичних наук, професор (м.Рівне)

Шеретюк Руслана – доктор історичних наук, професор (м.Рівне)

Друкується за рішенням Вченої Ради Рівненського державного гуманітарного університету, протокол № 10 від 30 листопада 2017 р.

ISSN 2519-1942

Згідно постанови президії ВАК України часопис «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» визнано фаховим виданням у галузі історичних наук (постанова від 17 червня 2016 р.)

**Свідоцтво про державну реєстрацію:
Серія КВ № 15857-4329Р від 12 жовтня 2009 р.**

Адреса редакції: 33027, м. Рівне, вул. Пластова, 31,
історико-соціологічний факультет РДГУ,
isf_rdgu@ukr.net
<http://isf.rv.ua/>

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

исследователи, этот договор для Беларуси не имел юридической силы, так как он противоречил существующим нормам международного права.

Таким образом, при создании ЛитБел определяющую роль сыграли внешние силы. Советское партийное руководство, в Москве создавая республику, действовало исходя из личных интересов российской и мировой пролетарской революции. Среди внутренних причин образования Литовско-Белорусского республики, с точки зрения советского правительства, нужно отметить необходимость серьезной борьбы против буржуазного национализма. В то время очень активно на территории Ковенской и Гродненской губерний действовала Литовская Тариба, и создание ЛитБел являлось решительным ударом по её позициям. Надо отметить также тот факт, что создание Литовско-Белорусского ССР, как утверждали организаторы, не являлась органической потребностью двух народов, которые всегда были хорошими соседями. После того, как территория Беларуси и Литвы была оккупирована поляками, ЛитБел фактически перестала существовать, так как потребности в этом государственном образовании у правительства РСФСР уже не было, был взят курс на сотрудничество с правительством буржуазной Литвы.

Использование литературы

1. Великий Октябрь в судьбе белорусского и Литовского народов: Материалы научной. конф. посвященной 60-летию обр. Литовско-белорусских ССР. – Мн., 1981. – 117 с.
2. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці ў канцы XVIII-пач.ХХІ ст. / [А.А. Каваленя і інш.]. - Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Інстытут гісторыі. – Кн. 1. – Мн, 2011. – 583 с.
3. Знешняя палітыка Беларусі: зборнік дакументаў і матэрыялаў / Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь [і інш.]; [Склад.: У.М. Міхнюк, Рэдкал.: І.І Антановіч (старшыня) і інш.] - Т. 1. (1917-1922 гг.). Мн.: БелНДДАС: Выдавецкі цэнтр БДУ, 1997. – 395 с.
4. Кнорин В.Г. Избранные статьи и речи / сост. : Н.В. Кузнецов и др. – М.: Беларусь, 1990 - 303 с.
5. Круталевич В.А. История Беларуси: Становление национальной державности (1917-1922 гг.) / В.А. Круталевич - 2 -е изд., Доп. – М.: Право и экономика, 2003. – 592 с.
6. Круталевич В.А. Гісторыя дзяржавы і права Беларусі (1917-1945 гг.) / В.А. Круталевич, І.А. Юхо – 2-е изд., доп. – Мінск: «Беларуская навука», 2010 – 238 с.
7. Ладысеў У.Ф. Паміж Усходам і Захадам: станаўленне дзяржаўнасці і тэрытарыяльнай цэласнасці Беларусі (1917-1939 гг.) / У.Ф. Ладысеў, П.І. Брыгадзін – Мн.:БДУ 2003. – 307 с.
8. Малыхіна Л.Ю. Гістарыяграфія Літоўска-Беларускай ССР / Л.Ю. Малыхіна, У.М. Міхнюк. – Брэст: Выдавецтва БДТУ, 2005 – 119 с.
9. НАРБ. - Ф. 4683. Воп. 3. – СПР. 478. – Л. – С. 54-55.
10. Рамановіч С.П. Адміністрацыйна-тэрытарыяльнае ўладкаванне Беларусі (1917-1922 гг.) / С.П. Рамановіч // Октябрь 1917 года в судьбе мировой цивилизации – [редколлегия: М.П. Косцюк (главный редактор) и др.] – Минск: Белорусская наука, 2008 – С. 320–324.
11. Рудовіч С. Час выбару: Праблема самавызначэння Беларусі ў 1917 г. / С. Рудовіч. Ін-т гісторыі Нац. Акад. навук Беларусі – Мн.: НВК «Тэхналогія», 2001 – 200 с.
12. Ціхаміраў А. Літоўска-Беларуская Савецкая Сацыялістычная рэспубліка / А. Ціхаміраў // Энциклапедыя гісторыі Беларусі – Мн, 1997 – Т. 4. – С. 382–384.

УДК 32:061.2-055.2(438)

Iryna Levchuk

THE POLITICAL MEANING OF WOMEN'S ORGANIZATIONS IN THE SECOND POLISH REPUBLIC: THE NATIONAL FACTOR

Політична участь жіночих організацій у Другій Речі Посполитій: національний фактор.

У статті досліджено специфіку діяльності українських, польських та єврейських жіночих організацій в політичному житті міжвоєнної Польщі. Проведено аналіз україно-польсько-єврейських взаємовідносин. З'ясовано головні вектори діяльності жінок-парламентаристок в залежності від національної приналежності, визначено форми та методи політичної активності жіночих організацій. Означено коло проблемних питань, які намагались вирішити жіноцтво завдяки участі у політичному житті Польщі, з-поміж них: питання освіти, опіки над дітьми, права жінок та національних меншин, соціальної забезпеченості. Жінки приймали активну участь і у міжнародній політиці, а також розгляді нової Конституції 1935 р. З початком Першої світової війни польський та український жіночий рухи отримали національно-визвольне забарвлення, пріоритетною стала не

боротьба за рівні права, а відновлення державності. У статті визначено особливості змін взаємовідносин між населенням Польщі в 1920-ті та 1930-ті рр. в залежності статусу соціальних груп (титульна нація – національні меншини). Досліджено роботу ряду найвпливовіших у політичній сфері жіночих організацій Польщі з-поміж них: українські – Союз Українок, Політична жіноча організація Дружина княгині Ольги; польські – Національна організація жінок (Narodowa Organizacja Kobiet, NOK), Союз громадської праці жінок (Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, ZPOK); єврейські – Жіноча міжнародна сіоністська організація (Womens International Zionist Organization, WIZO). У даній статті нами визначено, що безпосередній вплив на діяльність жіночих товариств різних національностей справляла правова ситуація, а також юридичний статус жінки у Другій Речі Посполитій. Тому ми не змогли оминати увагою найважливіших міжнародних зобов'язань Польщі, які вона уклала з країнами Антанти: т. зв. Малий Версальський трактат або «Договір про національні меншини». Чітко окреслено права національних меншин і в Конституції Польщі від 17 березня 1921 р.

Ключові слова: політична участь, сенат, сейм, суффражизм, емансипація, Друга Річ Посполита.

We have investigated the fundamental specifics of polish, ukrainian and jewish women's organizations in the political life of interwar Poland. There, we analyzed the constitutional relationships between polish, ukrainian and jewish institutions in our article. We established the particular vectors and methods of the activity of women's organizations, according to their national accessory in the research work. We have mentioned the most important, problematic issues: education, children care, the role of a woman and national minorities in the society. There were also mentioned the way, in which women's organizations tried to solve issues mentioned above. Women took an influential part not only in the international politics, but also in consideration of the new Constitution in 1935. From the very beginning of the First World War, the main task of Polish and Ukrainian women's unities was to recover the national liberation, but not struggling for the women's rights. We have also analyzed the political relationships between different social groups (the title nation and the social minorities) in 1930's Poland. There, we defined the most important tasks of the Ukrainian Women's Unity, «Knyaginya Olga» Women Alliance, Polish Women Organizations (Narodowa Organizacja Kobiet, NOK), Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, ZPOK), Jewish Women's Unity (Women's International Zionist Organization, WIZO) in our research work. We have found that the political situation and women's status in the society had the most powerful influence on the of Women's Associations activity. We took into consideration the necessary international Convention (Versailles Freden), which Poland Atlanta concluded. There we defined the main obligations and rules of the national minorities in the Polish Constitution of 1921.

Key words: political participation, senate, parliament, suffragette, emancipation, the Second Commonwealth of Poland.

В статье исследована специфика деятельности украинских, польских и еврейских женских организаций в политической жизни межвоенной Польши. Проведенный анализ украино-польско-еврейских взаимоотношений. Выявлены главные векторы деятельности женщин-парламентаристок в зависимости от национальной принадлежности, определены формы и методы политической активности женских организаций. Отмечен круг проблемных вопросов, которые пыталась решить женщина благодаря участию в политической жизни Польши, среди них: вопрос образования, опеки над детьми, права женщин и национальных меньшинств, социальной обеспеченности. Женщины принимали активное участие и в международной политике, а также рассмотрении новой Конституции в 1935 г. С началом Первой мировой войны польское и украинское женское движение получили национально-освободительную расцветку, приоритетной стала не борьба за уравнивания прав, а возобновление государственности. В статье определены особенности изменений взаимоотношений между населением Польши в 1920-ые и 1930-ые гг. в зависимости статуса социальных групп (титульная нация – национальные меньшинны).

Ключевые слова: политическое участие, сенат, сейм, суффражизм, эмансипация, Вторая Речь Посполита.

The ideology of male and female equality was firstly represented in Europe Enlightenment and French Revolution epoch (XVIII century). It was connected with the Human rights and Liberalism concept. The famous Ukrainian scientist, O. Hrytsenko-Veselovska, has emphasized, that above mentioned concept was noticed in the Human Rights Declaration (1789). It was the main Document of the French Revolution. French women were inspired of the following the proclamations: “Freedom, equality, brotherhood”. Moreover, lots of them took part in different international events, created various organizations, and were very active in public life. Unfortunately, after publishing The Constitution and Declaration of the New Republic, lots of women recognized that Freedom had nothing to do with their rights. In 1791, the outstanding French writer Olympia de Gouges tried to fix that problem and conceived her own «Declaration of women's rights», which was

supposed to be the first Manifest of the Feminist movement [7, p. 478]. It should be pointed out that the political events in Europe that time did not allow to a woman to become emancipated and free. Moreover, lots of women were discriminated against and dependent on a man (father and later – husband). According to the «Code Napoleon» (1809) a woman was proclaimed as a minor person, who should always stay at the man's patronage [29]. In the XIX century, the most of educated women were really active in the political life. On top of that they required official equality. The First World War became the best opportunity for women to create lots of female alliances. We should mention that before the First World War there existed some Ukrainian and Polish Women unities: «The Feminine Unity», «Pratsya», «Zakhoronka» (Polish), «The Social Ward of the Servants» and lots of other organizations in the in Ukrainian Galicia. The political activity of the Polish women grew after the Russian Revolution in 1905 [15, p. 69]. The special aspect, which showed the activity of the Polish women movement, was Female Unity organized by Theodora Metskovska in 1907. We should mention that the main principles of this unity were man and woman equality, religious and national minority rights. The scientist of the XIX century, Sikorska, noticed that «Code Napoleon» (1809) was critically judged and publicly burnt by women one century later. The problem of women's right to vote was represented in Ukrainian Galicia, when women from The Austrian Imperial were allowed to vote.

It must be pointed out that in 1891, the professional appeal letter was created by 4000 Ukrainian women from Lviv, who were asking for the right to vote [29]. Lots of women have understood that this task was of great importance to them. That is why they organized different feminine unities. The main task for these organizations was to reach the aim: the women rights. They had defined algorithms of their actions to solve the problem of woman equality. We must admit that they created the Unity of Equality in Lviv and the Committee of Women Equality in Krakow. Also organized was the Committee of Women Social Work ruled by Maria Dulenbianka in Lviv. This person was supposed to be one of the most intelligent women in Ukrainian Galicia, who dared to proclaim her own point of view about women rights and some other political issues. We would like to inform you that Maria Dulenbianka took part in ambassador elections in 1908, this person represented Ukrainian Lviv. She has got 511 votes but in spite of that, it was not taking into consideration. This result encouraged her to follow this way and do not give up [32]. The most prominent leaders of emancipation movement tried to convince the men to support this struggle. In 1887 N. Kobrynska has written the following: «We do not want to be isolated from a man, it is not our aim at all, but the Women problem is of a great importance, as the other political issues» [13, p. 130]. The same positions followed many members of Ukrainian Women Unity in the future.

The political theorist, Mykhailo Drahomanov also tried to protect woman rights. This statement was proclaimed in the Ukrainian newspaper «The Women's Voice». This suggestion is believed to be the truth, because once upon a time Mykhailo Drahomanov emphasized on the following: «It should be the man-woman equality especially in the political life» [17, p. 2]. We must admit that the famous Ukrainian writer Ivan Franko, Pavlyk and Terletsky shared the same point of view and supported their comrade absolutely. After The end of First World War, lots of political vectors have been changed. Poland was not an exception. It must be pointed out that on 28-th November, 1918 the adult women (21 years old) were allowed to take part in every election campaign. There were lots of new political vectors in the Second Commonwealth of Poland. We must emphasize that one of the main things in political life was the protection of the national minorities (there were 16% of Ukrainian and 10 % Jewish citizens in the Second Commonwealth of Poland). All these women and national minority rights were noticed in The Treaty of Versailles, which was accepted on 28-th June 1919. According to the Treaty of Versailles, the political rights of women and the national minorities should be guaranteed by the Second Commonwealth of Poland. On top of that, the Treaty of Versailles was a very important step, which the country-winners and Germany have concluded. It consisted of 12 segments. The Second Commonwealth of Poland guaranteed saving political and moral rights for citizen, in spite of their religion, language skills and race. The points 2 through 8 were the main elements of the common people rights. It must be mentioned that any Polish political organization could not change these rules. The paragraphs 3 to 6 were devoted to the most important issues of Polish citizens. People rights were supposed to be protected by the Second Commonwealth of Poland . There was also a paragraph dedicated to Jews in the Treaty of Versailles. According to statement number 3 Jewish citizens were allowed to celebrate their holidays (Shabbat for example). It must be also noted that all rights did not protect people from the political responsibility (military responsibility for example). As it was already mentioned the Treaty of Versailles was a guarantee for saving the moral and political rights for people despite their religion, native language skills and race [5, p. 264]. The Treaty of Versailles created some privileges for Jews, but it was not enough for forming their own national and cultural autonomy. This idea could not be realized. The main statutes of national minorities were also mentioned in the Polish Constitution. It was accepted on 17-th of March 1921 and included lots of points. The paragraph number 108 guaranteed national minority citizens the right to organize charity, religion, social institution, they were allowed to create schools, kindergartens and speak their own languages. National

minorities could keep their customs and traditions. (p 110) [31, p. 12]. It must be pointed out that there were lots of other assurances, which dealt with religion issue (Paragraph 111). The constitution guaranteed the law of equality for every person (Paragraph 96). It must be mentioned that in 1924 this Paragraph was interpreted as those, which discriminates the women rights.

The Constitutional laws cared about the status of working people, they were not allowed to work for a person under 15 years old. There were laws protected women's work, motherhood, and citizens were socially protected in the case of being fired.

However, women did have the right to take part in elections (1918). It was a very important indicator of democracy, but unfortunately there was a small number of women, who used this chance. We must admit that Jewish women were not allowed to vote (this situation did not change until 1927). The Austrian Law strongly influenced the political climate in the Second Commonwealth of Poland. The right to participate in political events was only for Jewish men. It must be emphasized that those gender discriminations did not interfere with Jewish women ability to create lots of unities and organizations (according to the Polish Constitution). Taking into consideration the traditional mood of Polish citizens and the influence of the catholic religion, there were lots of conservative points of view in Polish families [13, p. 128]. In 1921 the Civil Code of the Second Commonwealth of Poland has been changed. There were the following innovations: a woman could be present by writing a testament (a will), she could dispose her property in her own way, a woman was allowed to chose, where would she like to live and could take care of an incapable man [13, p. 130]. We must admit that after getting such rights, it was of a great importance for women to realize all of those rules not only theoretically but also practically. It goes without saying that it was not an easy task. There were lots of women, who were afraid of these changes, they did not want to be involved in political and religion events. Moreover, not every man supported the man/woman equality quotes. Lots of them applied those rules really skeptically. The status quo of above mentioned actualized the main aim of Polish, Jewish, Ukrainian women, who strived to change their status in the society in 1918-1939.

In 1919 the main charismatic leaders of the Political Unity of the Progressive Women were Theodora Metskovska, Sophia Holynska, Justina Budsinska. We must also add that Theodora Metskovska was supposed to be the very first women, who worked as an inspector in the Ministry of Education (1918 – 1934). This person has been chosen as a vice leader of Electoral Democratic Committee. The leader of the Committee was Sophia Holynska. We must admit that this organization was an independent part that cooperated directly with government. Jolanta Sikorska noticed that the Democratic Committee supported absolutely the political view of Joseph Pilsudski. The point of view of Joseph Pilsudski played a great part in the Polish political actions. The confirming of this point is defined in the pre-election document of the Democracy Committee of Polish Women in Warsaw. There is mentioned that its ideology includes lots of Joseph Pilsudski points of view in Democracy Committee of Polish Women. This Document increased the President's poverty [21, p. 15]. The main issues were also extramarital and material child equality, absence of religion limits for married women. It must be mentioned that participators of the organization did not support those bishops, who agitated Catholicism everywhere.

With a help of successful cooperation with the non partial Committee, Sophia Dashynska was elected in the senate, Yevhenia Vesnevska and Maria Yavorska have been elected to the sejm [20, p. 325].

It must be mentioned that after elections mentioned above the Democracy Committee of Polish Women got the other definition, it was the Public Union of working women (Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet (ZPOK) (in Polish). It was one of the most powerful organizations in Poland.

The National Women Organization (Narodowa Organizacja Kobiet, NOK in Polish) also had a great influence on the Women political movement. The main thesis of the Unity was the following slogan: «To constitute the Motherland and the God». The NOK participators were taken to the Polish Parliament. Among them were those persons: Gabriella Balitska, Sophia Sokolnitska, Ladzina Wanda, Josephina Shebeko and the other women. On January 28-th, 1927 the Magister of Education, Balitska, proclaimed the main aims and tasks for the new generation. Moreover, she emphasized on the importance of the national education, she proposed the new technologies and methods for educational process. Sophia Sokilnitska has emphasized on the great importance of the state interference and help for the students and other young people, who would like to get the bachelor or master degree. It supposed to be the main tasks for political and educational establishment [23, p. 14]. The senator Josefa Shebeko worked in the commission of education, this person tried to help the emigrated children. There were not any schools in France for those kids, who left with their parents from Poland for France. The senate made the decision to involve Polish bishops into the educational process.

We must point out that Halyna Sleslitska was also a member of the NOK. She helped lots of mothers and kids, who were in need for a help. On top of that, she was one of the main volunteers of the Red Cross. This person helped lots of wounded soldiers and took the active position in the foreign conferences devoted to human rights. In 1925 Halyna Sleslitska visited the Congress, which dealt with the most important human

rights. The above noted Congress was organized by Women in Washington. In 1927 the analogical meeting was held in London. Halyna Sleslitska presented her own speech, which judged the sale of people in different countries, especially women, who were sold and made to work as prostitutes [16, p. 13]. She mentioned that those problems were a real catastrophe for the epoch. Halyna Sleslitska emphasized that only Second Commonwealth of Poland and Catholic Church could be the solution of the problem.

That is why the participation of Polish women in the senate played a great role in the solving the most actual educational, social, cultural issues. Moreover, Ukrainian and Jewish women also strived to protect their rights. This step was a little bit harder to them because they should protect the rules of national minority.

The feminine movement in Ukraine appeared in 80-th XIX century. One of the first organizations was «The Rus Women Union» in Stanislaviv organized by N. Kobrynska. We must point out that 21st of February, 1917 is supposed to be the official date of beginning feminine movement in Ukraine. Lots of Women organizations and circles were organized together and named the Ukrainian Women Unity (CY in Ukrainian). Till that time was also existed the Women Community, which contained two other feminine organizations. Ukrainian Women Unity was believed to be a really strong indicator of Ukrainian ideology of a woman's emancipation. Moreover, this movement fought for the independence of Ukraine. The Ukrainian Women Unity members associated themselves with Austrian Women movement in Austria Hungary in 1880-1890.

There existed lots of organization, which were located in Ukrainian Galicia and created by Ukrainian women. Unfortunately, a great number of them finished their activity in 1920. Some of the affiliations functioned in Peremyshl and Yavoriv (Ukrainian cities). It should be pointed out that Maria Rudnytska was the leader of Ukrainian Women Organization. She supposed that this union will organize all women, despite the social status. Rudnytska emphasized that the issue of the women rights should be heard and protected. After receiving the political equality, many of Polish women did not use their rights practically. The main task of every feminine unity was to realize the women importance in the political sphere.

The scientist, who explored Ukrainian Women movement in Galicia region, Myroslava Dadijuk, affirmed that the status of Ukrainian people in the Second Commonwealth of Poland prompted women to be politically active [9, p. 160].

In the interwar time the Ukrainian Women Unity appeared as the patriotic organization. We must mention that it was the epicenter of the political activity and connected lots of women. The Ukrainian Women Unity took part in different congresses and understood the importance about informing feminine and drawing into political life.

In the interwar period, there also existed some powerful institutions in the West Ukrainian territory. We must admit that among them were Ukrainian Democratic Unity (1925) and Ukrainian Social Radical Party (1928). Before the beginning of election campaign in 1928 Ukrainian Women Unity started the cooperation with political parties. The leaders of Ukrainian Democratic Unity, D. Levytsky and M. Stahiv, accepted positively the Ukrainian Women Unity and was ready to cooperation with this alliance. In 1928 Ukrainian Democratic Unity consisted of 123 persons, 9 of them were women [9, p. 172].

It must be mentioned that M. Rudnytska, O. Sheparovych were participators of the central Committee of Ukrainian Democratic Alliance. A small number of women were also involved in the political action of Ukrainian Social Radical Party.

We must admit that there was created the Ukrainian Working Women Unity, the leader of this coalition was I. Blazhkevich, who in 1931 left the Ukrainian Women Alliance. In 1936 the Polish politics allowed the political activity for the Women Community. Despite on this fact there was misunderstanding among Women Community members. M. Rudnytska tried to fix these issues and take part into Ukrainian Women Congress (1934). I Blazhkevich did not support this solution of the problem.

Ukrainian feminine alliances were going to create different unions among political parties. This idea was strongly criticized by M. Rudnytska and I. Blazhkevich. On top of that she emphasized: «What is the point of organizing lots of feminine unities? Our women are in need of being politically active, and they should know one thing: the main aim is to make lives of Ukrainian people much better» [1, p. 2].

There were elections held in the Polish sejm and senate (1922, 1928, 1930, 1935, 1938). Every woman after 21 was allowed to choose ambassadors to the sejm. We must mention that the person under 25 could be elected to the Polish sejm, the person under 40 had a possibility to become a member of the senate [9, p. 203].

In 1922 Ukrainian parties and Ukrainian Women Unity of Ukrainian Galicia boycotted the election campaign. According to M. Rudnytska the Polish government was the most dangerous obstacle for Ukrainian freedom in Ukrainian Galicia [14, p. 104].

As a result of elections, which were held in 1928 and in 1930, Ukrainian Feminine Alliance was presented in the sejm and senate. It must be admitted that leaders of the alliance were M. Rudnytska and O. Kysilevska. We must also emphasize that they were not the first women, who were involved into Polish Parliament. The very first one was O. Levchanivska, who actively took part in lots of conferences. M. Rudnytska and

O. Kysilevska were members of Ukrainian Parliament Representation. It existed as the Ukrainian Club, which connected all members of Ukrainian Democratic Unity. Ukrainian women fought for existing and political activity of Ukrainian Women Alliance, which in 1929 Polish government tried to break. M. Rudnytska made her best to save the political meaning of Ukrainian Women Unity.

In 1993 Ukrainian people, who were involved into Polish parliament, strongly emphasized on holding the Remembrance Day of famine in Soviet Ukraine. On top of that they were trying to discuss this issue on the international level. In 1928–1934 M. Rudnytska took part in the sejm conferences. She spoke mostly about education process. This person tried to renew the process of education in Stanislaviv, she did not support that fact that Ukrainian youth were made to celebrate all the national Polish traditions and customs [30, p. 56].

The senator O. Kysilevska also emphasized that Polish government influenced on Ukrainian education process in a wrong way. She tried to stop the punishment against Ukrainian. O. Kysilevska watched, how Ukrainian people suffer. Moreover, she controlled all Ukrainian regions, which were considered to be very poor (Huzulschyna, Volyn Lemkivschyna) [8, p. 107–134].

There were discussed the budget of Department of labor, Social Care on the meetings. O. Kysilevska proposed to take into consideration the problems of Ukrainian disabled people, soldiers, widows and orphan kids [18, p. 1].

Being a director of Podillya Cooperative Unity, I. Blazhkevich, has been blamed as the person, who was against the Polish government. After that she was arrested. I. Blazhkevich told everything about the absence of accusations and tortures in a prison [2, p. 10].

I. Blazhkevich and O. Kysilevska were interrupted all the time by Polish Parliament indignation. It was really hard to work in that situation. Ukrainian politically active women were blamed in the strong concentration on the Ukrainian problems factor. The ambassadors Zoya Morachevska, M. Javorska, A. Hubitska published the official letter in the Polish newspaper «Gazeti polskij», where M. Rudnytska was blamed in spreading lie and slander on the international level [4, p. 58].

There were lots of problems and misunderstanding among the members of Ukrainian Women Unity and Ukrainian Democratic Institution before the electorate process in 1935. The main issue was Polish-Ukrainian political affairs. M. Rudnytska judged the decision of Ukrainian Democratic Institution to become reconciled with Poland Parliament, which was not going to give the autonomy rights for Ukrainian Galicia. It should be admitted that there were not any of Ukrainian women in Ukrainian Democratic Institution in 1935. Rudnytska and Sheparovych were also fired.

The political activity of Ukrainian feminine caused the absence of assimilation in Polish government. In 1838 the political actions of Ukrainian Women Unity were forbidden by Polish parliament. Ukrainian Women Alliance was accused in interference of the inner Polish politic, separation propaganda, extreme nationalism. «Knyaginya Olga» Women's Alliance followed the political way of Ukrainian Women Organization. Unfortunately, it existed only a little bit. In 1939 Soviet Union incorporated some of the Polish territories. After that the political activity of women was stopped by the Government. But despite of that «Knyaginya Olga» Women's Alliance fought for independence of the Carpathians territory [3, p. 205].

The scientist of feminine movement, M. Bogatsheska has written: «The main aim of «Knyaginya Olga» Women's Alliance was to save the women rights and fight for independence» [26, p. 13].

It was clear recognized that Ukrainian-Polish political relations were problematic in the interwar period. We must emphasize that the most terrible mistake was that Polish Government did not want to accept the Ukrainian right to exist as an independent state. These problems had a great influence on Polish and Ukrainian feminine alliances. Polish woman, who was a member of feminine organization, wrote a book about the damage of Ukrainian women unities [22]. She mentioned that nobody should have a loyal attitude to Ukrainian feminine alliances.

Taking into consideration the confrontation mentioned above would be absolutely logical the Ukrainian-Jewish feminine cooperation. Moreover, Jewish people were satisfied with the territory. Lots of them wanted to live in Palestine and create their own state named Eretz Israel. Unfortunately, the historical reality showed the opposite side of Ukrainian-Jewish feminine cooperation.

The most important period of Ukrainian-Jewish cooperation was the period of 1918-1920. That time lots of Ukrainian citizens strived for getting the independence. It should be also mentioned that with the beginning of Ukrainian-Polish confrontation, Jewish people were also involved in that problem. It must be decided; which side will be supported. It was dilemma. In order to solve this problem was organized Jewish Committee for the public security in 1918, which supported the neutral position in Ukrainian-Polish political relations.

Jewish people founded that decision as the best one. There were two main factors of this verdict: do not resist Ukrainian people and do not interfere into Polish political actions. In 1918 Polish soldiers ruined Ukrainian Lviv. It must be pointed out that after those events many Jewish people supported Ukrainian side, the West Ukrainian People's Republic. Unfortunately dreams of Ukrainian people did not come true and lots of plans about independence were destroyed. On July, 1919 Poland totally owned Ukrainian Galicia.

Jewish feminine movement had the orthodox-religion vector. We would like to notice some of these organizations Bnos Agudas Israel Women Organization, Jewish Women Unity (Związek Kobiet Żydowskich, ZKZ), the International Women Zionist Organization (Womens International Zionist Organization, WIZO), the Circle Women's Group (Kolo Kobiet Zydowskich).

There also existed a newspaper 'Ewa' (1928-1933) in Poland, which strongly influenced Jewish feminine organizations. We must admit that it was a great possibility for Polish-Jewish women to keep in touch. The editor of «Ewa» was Paulina Apenshlak. The most important information was there about the Polish and Palestine feminine activity and man-woman equality in the newspaper. One of the bright themes was mixed marriages, which were judged and not acceptable. The political role of a woman was discussed all the time [22]. It must be admitted that Jewish women were allowed to vote in 1927. The editor of «Ewa», Paulina Apenshlak, insisted on that a number of women in sejm must be increased.

In 1930-th the position of Jewish citizens was really bad in the Second Commonwealth of Poland. The most important reason of that was a growth anti-Semitism in Poland and new Constitution, which was accepted in 1935. According to this document the national minority rights were unbearable. Despite of that Jewish people tried to avoid assimilation, respected theirs customs and traditions. It must be admitted that Jewish people were hated and accepted as a foreign element by Polish government [11, p. 47]. There were lots of new national ideas in 1930-th, this fact irritated Polish politics [6, p. 170.].

Jewish people were pursued and hated by Nazi German. The goods, which were made in the Third Reich, were strongly boycotted by Jewish people from Lviv city. Among those organizations, which supported the idea was WIZO. This alliance mentioned the following: "We judge the antihuman attitude to the Jewish people and join the economical boycott of the Third Reich goods. Jewish women are disappointed because of culture, humanity and freedom destroying. The Universe Jewish Women Congress, which was held in Vienna (1923), was considered to be the very important event in the Jewish feminine movement. We must admit that there was spoken about the position of Jewish woman in Poland and Soviet Ukraine on the congress. The solution of the problem should be leave Soviet countries for Palestine [12, p.18.].

We should add that the activity of Women Alliance for men-women equality played an important role in the political life [19, p. 65]. The main aim of the organization was to be allowed to take part into elections to the Jewish gmina. The leader of Women Alliance for men-women equality was R. Gunsberg. Lots of women were forbidden to vote according to the religion, that is why a great number of them entered the political alliances so that to be politically active [25, p. 47].

It should be also analyzed the activity of Rosa Meltserova. This person was believed to be the most progressive and politically active one not only in Ukraine but also in Poland. She was born in Ternopil, 1880. Rosa Meltserova developed two streams: feminine and Zionist ones. The women spread her ideas in Lviv. There were lots of women, who supported her ideas. In 1922 Rosa Meltserova was elected as an ambassador to the Second Commonwealth of Poland sejm [28]. She explored the social welfare in the Committee. With a help of the active position of this women was created a special school for the blind Jewish children (1925). The analogical school was also organized in Warsaw. Rosa Meltserova was a leader of Zionist Unity in Ukrainian Galicia. Moreover, she managed some social organizations, the most outstanding one, was «Judita» [19, p. 45.]. This politic was a deputy of Jewish establishment in Poland (1922-1927). She took part into lots of international congresses devoted to the national minority issues. This woman represented the main feminine problems on the international meetings in London, Vienna, Berlin. The member of Zionism Party, Emil Sommerstein, told the following words about Meltserova: «Nobody can forget thas woman, she was the fist one, whose ideas were accepted by Polish government. She was an idealist, a deeply educated person with a strong character. This woman was trying to help the other people all the time» [27, p. 31].

All things considered we draw to the conclusion that the activity of suffragette unities in the Second Commonwealth of Poland had a strong influence on the political life. The actions of emancipated women shoved the reality and modern tendencies. Polish, Ukrainian, Jewish feminine alliances fought for the rights and equality.

The gender discrimination organized lots of women to the consolidation and cooperation. On top of that the experience of that political tricks was also in Poland (1922 – 1928). The discrimination of national minorities caused that they started the process of isolation. It must be also admitted that Jewish and Ukrainian unities cooperated a bit because both of them had the national minority status.

The political activity of feminine organizations in the Second Commonwealth of Poland was possible because of getting the right to vote. In 1919-1939 in sejm and senate worked about 50 women. In general, there were 2% of women in the parliament [10, p. 288].

Despite this small number of women in senate, they showed the intention to take part in the political life. Feminine alliances accepted the experience and knowledge. It was enough for the followers, who also would like to be involved into political process of XX-XXI centuries.

Literature

1. Блажкевич І. Вибори і жіноцтво // Жіноча Доля. – 1928. – С. 2.
2. Блажкевич Іванна Омелянівна. Автобіографія. Машинопис з авторським підписом. – Державний архів Тернопільської області, ф 3205, оп. 1, спр. 2, с. 1–23.
3. Богачевська М. Білим по білому: Жінки у громадському житті України 1884–1939 рр. – К.: Либідь, 1995. – 424 с.
4. Відомості Українські (Wiadomosci Ukrainskie). – 1931. – № 273/571. – S. 1; Документи про суспільно-політичне та економічне становище українців, білорусів й інших національностей та національно-визвольний рух на землях України і Білорусії: листування, інтерпеляції, скарги (1922 – 1931) // Центральний державний історичний архів України м. Львів, ф. 392, оп.1, спр. 14, с. 1–145.
5. Гон М. Забезпечення прав етнічних меншин у другій Речі Посполитій / М. Гон // Філософія. Педагогіка. Суспільство. Збірник наукових праць РДГУ. – Рівне, 2011. – Вип. 1. – С. 251–263.
6. Гон М. Із кривдою на самоті. Українсько-єврейські взаємини на західноукраїнських землях у складі Польщі (1935 – 1939) / М. Гон. – Рівне: Волинські обереги, 2005. – 191 с.
7. Гриценко-Веселовська О. Суфражизм як шлях забезпечення гендерної рівності у сфері виборчих прав жінок / О. Гриценко-Веселовська // Актуальні проблеми політики. – 2014. Вип 51. – С. 477–484.
8. Дядюк М. Жіночий рух на Гуцульщині: суспільно-політичний аспект // Історія Гуцульщини. – Львів: Логос, 2000. – С. 107–134.
9. Дядюк М. Український жіночий рух у міжвоєнній Галичині: між гендерною ідентичністю та національною заангажованістю / М. Дядюк. – Львів: «Астролябія», 2011. – 368 с.
10. Зашкільняк Л. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів / Л. Зашкільняк, М. Крикун. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2002. – 752 с.
11. Козерод О. Гендерні аспекти історії українського єврейства (на прикладі періоду 20-х рр. ХХ ст./ О. Козерод. – К., 2013. – 114 с.
12. Козерод О. Єврейські жінки України у сіоністському русі: 1921 – 1929 рр. / О. Козерод // Грані №3(77) – Д.: Дніпропетровський нац. ун-т, Центр соц.-політ. досліджень, 2011. – С. 16–21.
13. Маланчук – Рибак О. Порівняльна характеристика руху за емансипацію жінок в Україні і Польщі у ХІХ – першій половині ХХ ст. (історіографія та історіософія проблеми) / О. Маланчук-Рибак // Проблеми слов'янознавства. – Вип. 50. – Львів, 1999. – С.125–138.
14. Мілена Рудницька. Статті, листи, документи (Збірник документів і матеріалів про життя, суспільно-політичну діяльність і публіцистичну творчість Мілени Рудницької) / Упорядкування Мирослави Дядюк. – Львів, 1998. – 844 с.
15. Николаенко О. Сравнительный анализ русского и польского женского движения во второй половине ХІХ–начале ХХ вв.: историографический обзор / О. Николаенко // Rocznik Instytutu Polsko-Rosyjskiego – 2012. № 2(3). – С. 55–70.
16. Об'єднання польських християнських жіночих товариств у Львові. – 1930 р. – Центральний державний історичний архів м. Львів, ф 841, оп.1, спр. 149, с. 1–15.
17. Піонер жіночої рівноправності у 42 річницю смерті М. Драгоманова // Жіночий голос. – Львів, Ч. 6. червень 1937. – С. 2.
18. Суспільна опіка. Зміст промови сенаторки О. Кисілевської, виголошеної 13 лютого 1931 р. у бюджетовій комісії сенату при розгляді бюджету міністерства праці й суспільної опіки // Діло. – 1931. – 18 лютого. – Ч. 36. – С. 1 – 2.
19. Хонигсаман Я. Благотворительность евреев Восточной Галиции / Я. Хонигман. – К.: Інститут Юдаїки, 2002. – 86 с.
20. Biographical dictionary of women's movements and feminisms in Central, Eastern, and South Eastern Europe : 19th and 20th centuries. – Francisca de Haan; Krasimira Daskalova; Anna Loutfi, New York: Central European University Press. – 2005. – 683 s.
21. Demokratyczny Komitet Wyborczy Kobiet Polskich w Warszawie. Kwestjonariusz wyborczy. – Warszawa, 1928 r. – 16 s.
22. Feminizm po żydowsku – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://wiadomosci.onet.pl/feminizm-po-zydowsku/6ywxw>
23. Kobieta w Sejmie. Działność posłanek Narodowej organizacji kobiet – Warszawa. – 1928. – 54 s.
24. Kondracka M. Aktywność parlamentarna posłanek i senatorek Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1919-1927 / Mariola Kondracka. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.neriton.apnet.pl>
25. Landau-jka A. Syn będzie Lech... Asymilacja Żydów w Polsce międzywojennej / A. Landau-Czajka. – Warszawa: Wydawnictwo «Neriton» Instytut Historii PAN, 2006. – 474 s.
25. Mikulowska L. [Cherewiczowa] «Ukrainski» ruch kobiecy. – Lwow, 1937. – 23 s.
26. Pamięci Róży Melcerowej. – Lwow, 1936. Nakładem Kola Kobiet Zedowskich. – 60 s.

27. Roza Melzerowa // Chwila. – 1934. – 20 października. – S. 2–3.
28. Sikorska – Kowalska M. «O wyborcze prawa kobiet». Historia politycznej emancypacji. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://docplayer.pl/3966805>
29. Sprawozdanie Stenograficzne z 11 posiedzenia Sejmu RP, 29.05.1928. – S. 56–57.
30. Starzynski S. Konstytucja Państwa Polskiego / S. Starzynski – Lwów, 1921. – Т. II. – 317 s.
31. Żarnowska A. Obywatelki II Rzeczypospolitej // Równe prawa i nierówne szanse: kobiety w Polsce międzywojennej / A. Żarnowska, A. Szwarc. – Warszawa: wydawnictwo DiG, 2000. – S. 287–297.

УДК 94(477+438)

Марина Шульган

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ КОНФЛІКТ 1943 РОКУ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ

У статті йдеться про причини, хід, наслідки і уроки українсько-польського конфлікту на Волині 1943-1944 рр. Здійснено аналіз цього конфлікту через призму сфери методології і теорії вивчення геноцидів.

Ключові слова: Друга світова війна, українсько-польський конфлікт, українці, поляки, геноцид, етнічна чистка.

The article deals with the causes, course, consequences and lessons of the Ukrainian-Polish conflict in Volyn in 1943-1944. The analysis of this conflict is carried out through the prism of the sphere of the methodology and the theory of the study of genocides.

Key words: World War II, Ukrainian-Polish conflict, ukrainians, poles, genocide, ethnic cleansing.

The author of this article pay attention to the Ukrainian-Polish relations during the Second World War, which became the culmination of the Ukrainian-Polish conflicts in the XX century. The causes, course and consequences of the Ukrainian-Polish conflict are also discussed. It is noted that some forces, both in Poland and in Ukraine, are trying to obtain questionable political dividends, resort to various speculations, distortions, falsifications of events and facts, and manipulate historical memory for the sake of short-term political benefits. The Ukrainian-Polish confrontation took on forms of ideologically painted and organized political struggle. Incidentally, in this case, it makes sense to speak specifically about the Ukrainian-Polish, and not the Polish-Ukrainian confrontation. It was initiated by the desire of Ukrainians to gain political rights in the territory where they were the majority. The refusal of the Polish rulers of the region to timely proceed to significant actions and caused the severity of the conflict. Although, the Ukrainian intelligentsia also used state traditions for the awakening of the national consciousness of the peasants, the main content of the socio-political life of Ukrainians was the building of a nation on an ethnic basis, the formation of it on the basis of Ukrainian ethnic lands. The conflict spread to vast territories and lasted actively until 1947, when the Polish and Soviet totalitarian communist regimes attempted to solve its inherent bolshevism by a radical method of intervention – that is, the mutual deportation of Poles and Ukrainians from their place of residence. And in July 2016, the Sejm of Poland supported the document, which described the bloody events in Volhynia and Galicia in 1943-1945 as the genocide of Polish citizens organized by Ukrainian nationalists. Volyn tragedy is one of the bloody episodes of the Ukrainian-Polish conflict during the Second World War in Volyn.

В статті йде про причини, хід, наслідки і уроки українсько-польського конфлікту на Волині 1943-1944 рр. Здійснено аналіз цього конфлікту в призмі сфери методології і теорії вивчення геноцидів.

Ключевые слова: Вторая мировая война, украинский-польский конфликт, украинцы, поляки, геноцид, этническая чистка.

Волинська трагедія або українсько-польський конфлікт 1943 р. – одна з найдраматичніших і найбільш болючих сторінок Другої світової війни та українсько-польських відносин. Той факт, що українські історики події на Волині 1943 р. трактують як Волинську трагедію, а польські послуговуються терміном «волинська різанина», навіть, геноцид, свідчить про поляризованість поглядів науковців двох держав на дану проблему. Такий статус-кво визначає **наукову актуальність** нашої розвідки та, відповідно, її завдання: із врахуванням ухвали сейму Республіки Польща, проаналізувати події на Волині 1943 р. у дискурсі геноцидознавства, з'ясувати (не)правомірність такої постановки питання польським політичним класом.

При написанні статті використаний ретроспективний метод, методи систематизації та узагальнення, які дозволили визначити сформулювати висновки даної розвідки.

З М І С Т

РОЗДІЛ 1 ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

<i>Карпуніна Тетяна</i> ЗАРОДЖЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СИСТЕМИ КИЇВСЬКОЇ РУСИ	3
<i>Олійник Вікторія</i> ДО ІСТОРІЇ НАРОДНИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ В ЗИМОВІЙ КАЛЕНДАРНІЙ ОБРЯДОВІСТІ УКРАЇНЦІВ ЗАКАРПАТТЯ	11
<i>Ващук Дмитро</i> СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ЮРИДИЧНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ В XIII – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIV СТ.	16
<i>Блануца Андрій</i> СТАРОСТИ/НАМІСНИКИ/ДЕРЖАВЦІ В УКРАЇНІ НАПРИКІНЦІ XV – НА ПОЧАТКУ XVI СТ.: ПОВНОВАЖЕННЯ ТА СТАТУС	20
<i>Гурбик Андрій</i> САМОВРЯДНІ ЗАСАДИ КОПНОГО СУДОЧИНСТВА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО (БІЛОРУСЬКИЙ КОНТЕКСТ)	21
<i>Горобець Віктор</i> КОЗАЦЬКА АДМІНІСТРАЦІЯ ТА МІСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ГЕТЬМАНАТІ: СИМБІОЗ ЧИ КОНФЛІКТНІСТЬ?	26
<i>Шандра Валентина</i> ЦЕХОВІ І РЕМІСНИЧІ УПРАВИ В КОНТЕКСТІ ЕВОЛЮЦІЇ САМОВРЯДНИХ ЗАСАД В МІСТАХ УКРАЇНИ (КІНЕЦЬ XVIII – ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)	30
<i>Томчук Любов</i> IWAN FRANKO W KULTURZE UKRAIŃSKIEJ	34
<i>Антипчук Надія</i> ЕПОХАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ ОЛЕНИ ПЧІЛКИ	37
<i>Давидюк Руслана, Музичко Олександр</i> АНТОН СТРИЖЕВСЬКИЙ: ШЛЯХ УЕНЕРІВЦЯ ВІД ОДЕСИ ДО РІВНОГО	41
<i>Гон Максим</i> ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНО-ПЕРСОНАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ: ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗУНР	50
<i>Микитюк Тетяна</i> УКРАЇНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО У СЕЙМІ І СЕНАТІ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ У 20-Х РОКАХ XX СТОЛІТТЯ	55
<i>Шамсутдинова-Лебедюк Тетяна, Лебедюк Єлизавета</i> ОСВІТНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЄВАНГЕЛЬСЬКО- РЕФОРМОВАНОЇ ЦЕРКВИ В УМОВАХ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ	61
<i>Доброчинська Валентина</i> ГРАНІ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ РОМАНА ПЩУКА (1881-1979 РР.)	65

<i>Старжець Володимир</i> ОПІР ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ РАДЯНСЬКОМУ ТОТАЛІТАРНОМУ РЕЖИМОВІ У ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УРСР (1944-1953 РР.)	70
<i>Гуменюк Оксана</i> УКРАЇНСЬКА РАДЯНСЬКА СІМ'Я: СПЕЦИФІКА ПОБУТОВОГО ПРОСТОРУ	75
<i>Kundeus Oksana</i> FEATURES OF THE INFORMATION WAR OF RF AGAINST UKRAINE	78
<i>Візітвіє Юлія, Рогожина Катерина</i> ПРОЯВИ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ ГРУЗИНСЬКОЇ ДІАСПОРИ УКРАЇНИ В РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ	84
<i>Ричко Вікторія</i> ІСТОРИЧНА РОЛЬ ПОЧАЇВСЬКОЇ ЛАВРИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РЕЛІГІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ	88
<i>Приходько Петро</i> ПРОГНОСТИЧНА ОЦІНКА ПОДАЛЬШОЇ ДОЛІ КРИМСЬКОГО ПІВОСТРОВА КРИЗЬ ПРИЗМУ ПЕРЕДУМОВ ТА ПРИЧИН ОКУПАЦІЇ КРИМУ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ	93

РОЗДІЛ 2 ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

<i>Озимчук Олег</i> УТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТОК ВАНДАЛЬСЬКОГО КОРОЛІВСТВА	99
<i>Озимчук Олег</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЗВИ ТА ЗМІСТУ РАННЬОСЕРЕДНЬОВІЧНИХ ТИТУЛІВ	103
<i>Ціватий Вячеслав</i> ДЖЕФФРІ ЧОСЕР (1340-1400) – ДИПЛОМАТ, ПОЛІТИК, ПОЕТ (У ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ВИТОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ І ДИПЛОМАТІЇ)	107
<i>Константинов Валентин</i> СОБІТИЯ 1611 В РУМЫНСКИХ КНЯЖЕСТВАХ И ИХ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ СУДЬБЫ МОЛДАВСКОГО КНЯЖЕСТВА	113
<i>Вавуліч Валентин</i> ОСМАНІЗАЦІЯ БАЛКАН. АКТ І. ЗАВОЮВАННЯ І ВОЛОДАРЮВАННЯ (ДО ПОЧАТКУ ХІХ СТ.)	118
<i>Шеретюк Руслана, Стоколос Надія</i> СКАСУВАННЯ ОСЕРЕДКІВ ОРДЕНУ ПІАРІВ У РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ: ЧИННИКИ ТА НАСЛІДКИ	122
<i>Сверова Ольга, Биков Олександр</i> РОСІЙСЬКИЙ БОНАПАРТИЗМ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ (ХІХ-ХХ СТ.)	128
<i>Плюта Наталія, Валюх Людмила</i> АНГЛО-ФРАНКО-НІМЕЦЬКЕ КОЛОНІАЛЬНЕ ПРОТИСТОЯННЯ В АФРИЦІ (ОСТАННЯ ТРЕТИНА ХІХ СТ.): ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ ЗАРУБІЖНИМИ ДОСЛІДНИКАМИ	132

Щавлінський Микола СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРЕЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У БІЛОРУСІ В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1914-1918 РР.)	141
Жилюк Сергій ПРОБЛЕМА КОНФЛІКТУ РЕЛІГІЙНОГО РЕФОРМАТОРСТВА ТА ЦЕРКОВНОГО ТРАДИЦІОНАЛІЗМУ НА ВСЕРОСІЙСЬКОМУ ПОМІСНОМУ СОБОРІ 1917-1918 РР.	145
Боголейша Свєтлана ПРИЧИНИ И ЭТАПЫ СОЗДАНИЯ ЛИТОВСКО-БЕЛОРУССКОЙ ССР (CAUSES AND STAGES OF CREATION OF THE LITHUANIAN-BYELORUSSIAN SSR)	149
Levchuk Iryna THE POLITICAL MEANING OF WOMEN'S ORGANIZATIONS IN THE SECOND POLISH REPUBLIC: THE NATIONAL FACTOR	153
Шульган Марина УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ КОНФЛІКТ 1943 РОКУ: ІСТОРИЯ ТА СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ	161
Pawlak Mateusz WYBRANE WSPOMNIENIA WOJENNE WIEŻNIÓW NIEMIECKIEGO OBOZU KONCENTRACYJNEGO AUSCHWITZ-BIRKENAU	164
Нак Elżbieta ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ ZDZISŁAWA BEKSIŃSKIEGO	171
Кузло Дарина ВПЛИВ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЗАСАД НА ПРОЦЕС ПАДІННЯ КОМУНІСТИЧНИХ РЕЖИМІВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ТА В УКРАЇНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	175
Опанасюк Тетяна ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА РФ 2000 р.: ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ	180
Kaczmarzyk Jan PRZYCZYNY I SKUTKI WOJNY NARKOTYKOWEJ W MEKSYKU W LATACH 2004-2010	185
Опанасюк Ірина ТРАДИЦІОНАЛІЗМ ТА ВЕСТЕРНІЗАЦІЯ В ПРИЗМІ СИСТЕМИ ДЖЕРЕЛ ПРАВА І ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ТУРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ	187
Вавуліч Валентин, Черній Валерій СУЧАСНИЙ СТАН ТУРЕЦЬКО-БОЛГАРСЬКИХ ВІДНОСИН	191

РОЗДІЛ 3 ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС

Федоришин Микола ЗАХІДНИЙ КОРДОН ПЕРЕСОПНИЦЬКОЇ ВОЛОСТІ У ХІІ СТ.	196
--	-----

<i>Десятничук Ігор, Десятничук Ілля</i> ВИБОРИ ДО ПЕРШОЇ ДЕРЖАВНОЇ ДУМИ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У ВОЛИНСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ	204
<i>Бородинська Ліна</i> СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДИ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ХРИСТИЯН У С. ПОСНИКОВІ НА РІВНЕНЩИНІ (1918-1939 РР.)	209
<i>Ярошик Роман</i> ГОЛОКОСТ У МІСТІ РІВНЕ	215
<i>Галуха Любов</i> РУСИФІКАТОРСЬКА ПОЛІТИКА РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВОСЛАВНОГО ДУХОВЕНСТВА ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.	217
<i>Грималюк Оксана</i> БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕРКОВНИХ БРАТСТВ ВОЛИНІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.	225

РОЗДІЛ 4

ПРОБЛЕМИ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА ІСТОРІОГРАФІЇ

<i>Підлужна Ольга</i> ДОКУМЕНТАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ІСТОРІЇ П'ЯТИДЕСЯТНИЦЬКИХ ГРОМАД НА ВОЛИНІ	231
<i>Мартинчук Світлана</i> ДЖЕРЕЛА З ІСТОРІЇ ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ КІНЦЯ ХVІІІ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.	236
<i>Гончар Ольга</i> УКРАЇНСЬКИЙ ВЧЕНИЙ ХІХ СТ. (ДО 200-ЛІТТЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ КОСТОМАРОВА)	244
<i>Пазюра Наталка</i> ЗМІСТ ТА ХРОНОЛОГІЧНІ МЕЖІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАРОГО УКРАЇНСЬКОГО КОНСЕРВАТИЗМУ	248
<i>Кузьміна Ірина</i> РОЛЬ МЕЦЕНАТІВ У РОЗВИТКУ НАУКИ ТА КУЛЬТУРИ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ Ф. ШТЕЙНГЕЛЯ)	251
<i>Постоловський Руслан</i> «ПРАЗЬКА ВЕСНА» 1968 Р. У НОВІТНІЙ ЧЕСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ	257
<i>Батуріна Світлана</i> УКРАЇНА В ПІДРУЧНИКАХ З ІСТОРІЇ СУСІДНІХ КРАЇН (РОСІЯ, ПОЛЬЩА, БІЛОРУСЬ)	261
<i>Михальчук Роман</i> НОВІ СВІДЧЕННЯ ПРО ГОЛОКОСТ У МІЗОЧІ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ УСНОІСТОРІЧНОГО ПРОЕКТУ В ЛИПНІ – СЕРПНІ 2016 р.)	265
<i>Голубеў Валянцін</i> АБШЧЫНА Ў БЕЛАРУСІ ХVІ-ХVІІІ СТ.: ЭВАЛЮЦЫЯ ТЭРМІНА	274

РОЗДІЛ 5 РЕЦЕНЗІЇ, АНОТАЦІЇ, ОГЛЯДИ

Дятлов Володимир

АКТУАЛЬНЕ ВИДАННЯ НА ТЛІ ПРОЦЕСУ «BREXIT»

(Рецензія на монографію: Грубінко А.В. Велика Британія в системі європейської зовнішньої і безпекової політики (1990-2016 рр.): монографія / А.В. Грубінко. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. – 640 с.)279

Томчук Любов

ІСТОРІЯ «ВІКУ ЖІНОК»282

Галуха Любов

ЦЕРКВА ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ХРИСТИЯН-БАПТИСТІВ

СЕЛА ПОСНИКІВ НА РІВНЕНЩИНІ

(Рец.: Бородинська Л. Осібно, але воєдино.

100-річчя церкви євангельських християн-баптистів с. Посників на Рівненщині. –

Рівне: Дятлик. – М., 2017. – 296 с.)293

Вирський Дмитро

МОНАСТИРСЬКІ МАЄТНОСТІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МІСЦЕВЕ УПРАВЛІННЯ

ТА САМОВРЯДУВАННЯ НА КРЕМЕНЧУЧЧИНІ ПІСЛЯ КОЗАЦЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

СЕРЕДИНИ XVII СТ.294

ISSN 2519-1942

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

**Збірник наукових праць
Рівненського державного гуманітарного університету**

Випуск 29

Відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей несуть автори опублікованих матеріалів та їх наукові керівники. Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

Відповідальний за підготовку збірника до видання – **Валерій Шеретюк**

Комп'ютерна верстка – **Лариса Федорук, Владислав Самсонюк**

Обкладинка – **Григорій Волохов**

Підписано до друку 1.12.2017 р. Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Наклад 300. Обл.-видав. арк. 35,6. Замовлення № 209/1.

Віддруковано засобами різнографічного друку
ПП Самборський І.О.
вул Княгині Ольги, 8, м. Рівне, 33028

ISSN 2519-1942

А 43 Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного ун-ту. – Вип. 29. – Рівне : РДГУ, 2017. – 305 с.

УДК 94(477) + 94 (100)
ББК 63.3 (4Укр)

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017